

LÄNSRÄTTEN
I DALARNAS LÄN

DOM
2008-08-07
Meddelad i
Falun

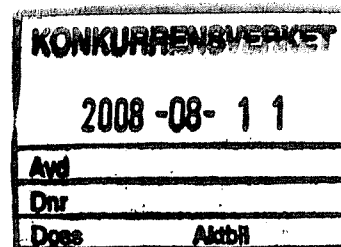
Mål nr
1908-08 E
Rotel 6

SÖKANDE

Rolf Ericson Bil i Dalarna AB, 556597-9209
Box 5046
791 05 Falun

MOTPART

Borlänge kommun
781 81 Borlänge

Ombud: Falu kommun
791 83 Falun

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

Borlänge kommun, Falu kommun, Ludvika kommun, Säter kommun och vissa kommunala bolag har genomfört en gemensam upphandling avseende fordon, tillhörande finansiella tjänster, administrationsstöd m.m. Som leverantör av fordon antogs Bilmetro Dalarna AB för miljöfordon, Rolf Ericson i Dalarna AB för minibuss och Bilfocus i Dalarna AB för liten skåpbil och lätt lastbil. Som leverantör av finansiering, administration och försäljning antogs Swedbank Finans AB.

Rolf Ericson Bil i Dalarna AB (bolaget) begär överprövning av upphandlingen och yrkar att utvärderingen av parametern pris görs om och att metodiken då korrigeras. Till stöd för sin ansökan anför bolaget följande. I upphandlingen har, vad beträffar fordonsdelen, samtliga anbudsgivare utvärderats utifrån ett antal parametrar såsom pris och funktion m.m. Ett metodfel förekommer vad avser utvärderingen av parametern pris. Varje anbudsgivare har haft möjligheten att lämna in flera alternativ inom varje fordonsklass. Där så har varit fallet har utvärderingsmetodiken gått ut på att räkna ut ett snittpris på de fordonsalternativ som presenterats från varje anbudsgivare. Snittpriset har sedan ställts mot de andra anbudsgivarna. Den här metodiken innebär två fel som påverkar upphandlingen negativt. Det första felet är att

Dok.Id 51138

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 45	Kullen 4	023-484 00	023-484 80	måndag – fredag
791 21 Falun		E-post: lansrattenedalarna@dom.se		08:00-12:00 13:00-16:00

upphandlaren inte med säkerhet kan veta att det billigaste fordonsalternativet får högst betyg och det framgår tydligt av förfrågningsunderlaget att lägst pris värderas högst. Det andra felet är att ett snittpris endast är relevant om upphandlaren avser att köpa en mängd fordon från anbudsgivaren och fördelningen mellan de olika fordonsalternativen är jämn inom den mängden. Detta framgår inte i förfrågningsunderlaget och förefaller heller inte vara troligt.

Borlänge kommun bestrider bifall till ansökan och anför i huvudsak följande till stöd för sin inställning. De kommuner som genomfört upphandlingen beslutade att dela upp upphandlingen i fyra delar samt att i gruppen för fordon medtaga det totala behovet av fordon för kommunerna. Kommunerna har uppskattat det totala behovet till ca 500 fordon som riktmärke, men det är ingen garanterad volym. Ingen uppskattning har kunnat göras för varje fordonsklass och detta har därmed inte angetts. Anbudsgivare ska lämna anbud på samtliga offererade fordon och tillbehör enligt bilaga 2 med underbilagor för respektive fordonsklass, där anbudsgivaren ska ange fordonsmärke, modell, pris och ev. rabatt. Dessutom ska anges specificerad standardutrustning, miljökrav, extra utrustning, garantier, service/service-ställen samt normal leveranstid. Kommunen förbehåller sig rätten att dels anta hela anbud eller delar av anbud, dels att anta fler än en leverantör. Anbud får lämnas för samtliga delar eller för respektive del. I förfrågningsunderlaget finns angivet att utvärdering kommer att ske för respektive huvudgrupp var för sig. För fordon kommer kommunen att välja det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt och priset kommer att bedömas utifrån en totalkostnadsanalys enligt uppgifter lämnade på anbudsformulär, bilaga 2. Den anbudsgivare som lämnat det lägsta priset får högst poäng. Kommunen har följt förfrågningsunderlaget med den däri angivna formuleringen. Priset för respektive anbudsgivare har bedömts utifrån en totalkostnadsanalys av i bilaga 2 angivna priser för respektive fordonsklass. Någon anbudsgivare har offererat ett fordon per fordonsklass medan flertalet anbudsgivare har offe-

rerat flera fordon. För att som angivits kunna räkna ut ett (1) pris har kommunerna då likabehandlat samtliga anbudsgivare anbud genom att räkna med samtliga offererade fordon och utvärdera dessa med ett (1) pris. Anbudsgivarna har offererat samtliga fordon och har inte pekat ut ett specifikt fordon, och därmed har kommunen accepterat anbudsgivarnas vilja att ta med samtliga fordon. Samtliga parter är väl medvetna om att modellerna har en mycket kort levnadstid. Nya modeller och alternativa modeller kommer ständigt ut på marknaden. Säkerligen kommer kommunerna att köpa varianter av modeller inom varje fordonsklass. Även av dessa skäl finns anledning att välja att ta med samtliga offererade fordon och göra en totalkostnadsanalys med ett (1) pris på offererade fordon. Utvärderingen har följt förfrågningsunderlaget och även tagit hänsyn till anbudsgivarnas samtliga offererade villkor och likabehandlingsprincipen. Beställningsskrivelse har utskickats till samtliga vinnande företag. Bilmetro Dalarna AB, Bilfocus i Dalarna AB och Swedbank Finans AB har undertecknat respektive beställningsskrivelse.

Bolaget har genmält följande. Bolaget misstror inte att ett konsekvent agerande har använts i upphandlingen, utan hänvisar åter till den metod som har använts för att utvärdera faktorn pris. Metoden att jämföra ett snittpris från varje anbudsgivare missgynnar samtliga parter. Det missgynnar upphandlaren eftersom det inte går att med säkerhet veta att det billigaste alternativet får högst poäng. Som exempel refereras till klassen miljöfordon där vinnande anbudsgivare låg omkring 6 000 kr över bolagets billigaste alternativ. Det missgynnar anbudsgivare som offererat fordonsalternativ över ett större prisspann, trots att de mycket väl också kan ha offererat det billigaste fordonsalternativet. Det missgynnar kommunerna och därmed samhället eftersom upphandlingen riskerar att bli dyrare än nödvändigt. Upphandlingen omfattar enligt Borlänge kommuns yttrande 500 fordon. Om samtliga fordonsklasser har en differens i totalkostnadsanalysen mot det billigaste alternativet i storlek med den för klassen miljöfordon medför det en kraftigt

ökad kostnad under avtalstiden. Borlänge kommun motiverar snittprismetoden med att dels vilja likabehandla anbudsgivarna, dels gå anbudsgivarna till mötes och ta med alla offererade alternativ, dels hävda att produktlivscykeln för en bilmodell är mycket kort. Motiveringarna låter rimliga när de framförs lösryckta, men i sammanhanget är de inte starka nog att motivera den valda utvärderingsmetoden. Istället hade korrekt metodik varit att ta med samtliga offererade alternativ, men jämföra med varje fordonsalternativ individuellt mot andra offererade fordon. Därigenom hade samtliga anbudsgivare likabehandlats oavsett hur många fordonsalternativ som offererats, eftersom det hade varit det billigaste alternativet som fått högst poäng. Vad Borlänge kommun anfört om att en kort produktlivscykel kommer att medföra att kommunerna säkerligen kommer att köpa varianter av modeller inom varje fordonsklass, är av mindre relevans i sammanhanget. Anledningen till det är att avtalstiden är på fem år och en bilmodell slutar ytterst sällan att tillverkas inom fem år från det att den lanserades. I den här upphandlingen medför det att det maximalt kommer att ske ett modellbyte under avtalstiden. När en bilmodell slutar tillverkas ersätts den i de flesta fall av en ny generation, och därmed är det inte relevant när Borlänge kommun väger in andra fordonsmodeller för att gardera sig mot att en fordonsmodell slutar tillverkas. Detta särskilt som andra bilmodeller kan vara av en helt annan karaktär och därmed även ha en helt annan prisbild. Snarare borde ersättaren till bilmodellen tas med i beräkningarna, vilket i praktiken inte är möjligt då faktauppgifter om kommande generationer av bilmodeller inte är kända i förväg.

DOMSKÄL

Enligt 16 kap. 1 § första stycket LOU får en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt den paragrafen. Av andra stycket i samma paragraf framgår att vid direktupphandling får en ansökan enligt första stycket inte prövas efter den tidpunkt då det finns ett avtal om

upphandlingen. Enligt tredje stycket i samma paragraf får vid tillämpning av ett annat förfarande än som avses i andra stycket en ansökan inte prövas efter den tidpunkt då det finns ett kontrakt. Den får dock prövas till dess att tio dagar gått från det att

1. den upphandlande myndigheten lämnat underrättelse enligt 9 kap. 9 § till anbudssökandena eller anbudsgivarna, eller
2. rätten, om den har fattat ett interimistiskt beslut, upphävt det beslutet.

I fjärde stycket i samma paragraf anges undantag från tredje stycket andra meningen, vilka dock inte är av relevans i förevarande mål.

Enligt 9 kap. 9 § första stycket LOU ska en upphandlande myndighet snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som fattats om att sluta ett ramavtal eller att tilldela ett kontrakt och om skälen för beslutet.

Av 16 kap. 2 § första stycket LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Inledningsvis har länsrätten att ta ställning till om det finns ett kontrakt, vilket skulle utgöra hinder för länsrätten att överpröva upphandlingen. Länsrätten finner härvid följande.

Det framgår av handlingarna i målet att beställningsskrivelser har utskickats till samtliga vinnande företag, samt att Bilmetro Dalarna AB, Bilfocus i Dalarna AB samt Swedbank Finans AB har undertecknat respektive beställningsskrivelse. Kopior på ifrågavarande beställningsskrivelser har getts in till länsrätten. I respektive beställningsskrivelse anges Falu kommun som köpare. Vidare anges i varje beställningsskrivelse att denna gäller för samtliga deltagande kommuner/bolag som anslutit sig till upphandlingen av fordon, tillhörande finansiella tjänster och administrationsstöd, samt att den kommer att ersättas av ett avtal som reglerar de tjänster och villkor som uppdraget gäller. Samtliga beställningsskrivelser har undertecknats av t.f. ekonomichefen i Falu kommun.

Länsrätten har denna dag, i mål nr 1907-08, funnit att ovan nämnda beställningsskrivelser innebär att kontrakt föreligger i förhållande till Falu kommun och att länsrätten sålunda, i enlighet med stadgandet i 16 kap. 1 § tredje stycket LOU är förhindrad att överpröva upphandlingen såvitt avser denna kommun. Vad gäller övriga kommuner som deltagit i upphandlingen, häribland Borlänge kommun, finner dock länsrätten följande. Kommuner och landsting får enligt kommunallagens (1991:900) bestämmelser inte överlåta tilldelningsbeslutet på annan. Vid en samordnad upphandling måste därför tilldelningsbesluten fattas av var och en av de kommuner eller landsting som deltar i upphandlingen. Motsvarande begränsningar föreligger om en kommun eller ett landsting vill delegera upphandlingens avslutande till annan. En upphandling kan avslutas genom upphandlingskontrakt, genom att avtal sluts i samband med en s.k. direktupphandling eller genom att upphandlingen avbryts (jfr Ds 2004:37 s. 9 f.).

Med hänvisning till vad som ovan anförts finner länsrätten att Borlänge kommun inte kan befullmäktiga eller delegera till Falu kommun att avsluta den i målet aktuella upphandlingen. De beställningsskrivelser som under-

tecknats av Falu kommun medför därför inte att kontrakt ska anses föreliggande mellan dem som tilldelats upphandlingen och Borlänge kommun. För att så ska vara fallet krävs att behörig person från Borlänge kommun undertecknar kontrakt eller beställningsskrivelse. Då kontrakt sålunda inte föreligger är länsrätten oförhindrad att överpröva upphandlingen såvitt avser Borlänge kommun.

Bolaget har anfört att det föreligger ett metodfel avseende utvärderingen av parametern pris i den del av upphandlingen som avser fordon, och att detta bl.a. medför att upphandlaren inte med säkerhet kan veta att det billigaste fordonsalternativet får högst betyg. Metoden att jämföra snittpris från varje anbudsgivare missgynnar enligt bolaget samtliga parter, inklusive upphandlaren. Länsrätten finner att vad bolaget har anfört inte visar att det har lidit eller kan komma att lida skada i den mening som avses i 16 kap. 2 § första stycket LOU. Någon grund för ingripande enligt 16 kap. 1 § LOU föreligger således inte, i följd varav bolagets ansökan om överprövning av upphandlingen ska avslås.

DOMSLUT

Länsrätten avslår ansökan från Rolf Ericson Bil i Dalarna AB om överprövning av Borlänge kommuns, Falu kommuns, Ludvika kommuns och Säter kommuns gemensamma upphandling avseende fordon, tillhörande finansiella tjänster, administrationsstöd m.m., i den del den avser Borlänge kommun.

Hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/1c).

Helena Tyni

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.